twee plastic doeken tussen mannen en vrouwen, in casu Emily, Carmilla en het vrouwenkoor, dat hen ondertussen heeft vervoegd. Niet alleen worden de vrouwen zo in quarantaine geplaatst - het woord risicogroep is al gevallen - de mannen bereiden zich voor op de *Endlösung*. Ze blazen zichzelf op in plastic pakken en verdwijnen achter de doeken om dat kankergezwel met een chemisch produkt te bestralen. Daarmee neemt de mannelijke ratio "ik denk, dus ik ben" toch wel hallucinante vormen aan. Het resultaat is een vrouwenbegraafplaats, een massagraf, een schilderachtige 'vuilnisbelt'.

Het ritme van de voorstelling is brisant, de scheldpartijen, de bijterigheid in staccato : de snelle sector is lijfelijk aanwezig. Johannes Torne zet een schitterende Hundekoffer neer : de clichés die hij gebruikt zijn zo apert dat ze geperverteerd worden. Mannen die hun vrouwen letterlijk als blaffende honden beledigen, verhullen geenszins Jelineks bedoelingen. "Jullie hebben lippen. Waarvoor gebruiken jullie ze ? Waartoe ? Om te spreken." Waarop mannelijk geblaf volgt, na elk punt kort geblaf.

Natuurlijk zijn er een paar schoonheidsfoutjes : Roger Murbach is als dokter Heidkliff niet altijd even overtuigend en de intonatie van Carmilla (Gertrud Roll) lijkt soms in tegenspraak met de intelligente opmerkingen die ze bij gelegenheid maakt. Maar misschien heeft Drescher dat zo gewild. In elke geval heeft hij met deze produktie bewezen dat je Jelinek niet alleen kan lezen, maar ook kan spelen.

Dat er in de zaal meestal alleen maar geïsoleerd of voorzichtig wordt gelachen, heeft vermoedelijk met het onderwerp te maken. Want weekhartig is Jelinek niet. Zoals Regine Frederick in het nawoord bij het stuk zo mooi stelt : "Waarover men tactvol niet praat, daarover schrijft zij onverbloemd." En, dames, vergeet vooral niet : *"Seidhygienisch ! Folgt eurer Natur ! Putzt ! Putzt ! Putzt !"*

Wim Vermeylen

Krankheit oder moderne Frauen
Gezelschap Volkstheater; tekst Elfriede Jelinek; regie Piet Drechser; spelers Roger Murbach, Gertrud Roll, Johannes Terne, Cornelia Lippert, Alfred Rupprecht, Felix Hassler; decor en kostums : Elisabeth Blanke en Peter Pomgradz.
Gezien in Volkstheater te Wenen op 25 april 1990

Le centre international de créations théâtrales

Brussel

Woza Albert

Op zoek naar acteurs voor zijn produktie de *Mahabaratha* bezocht Peter Brook onder andere Zuid-Afrika. Over die reis, die een diepe indruk maakte, zegt Brook : "Ik heb veel rondgetrokken en ben in aanraking gekomen met de harde realiteit van de levensomstandigheden aldaar. Men kan zich moeilijk pijnlijkere en schokkendere toestanden voorstellen als men nooit in Zuid-Afrika is geweest. En wat het meest hartverscheurend is, is dat het volk in het aangezicht van een dergelijke onhoudbare situatie, er daarom niet minder vitaliteit, humor en menselijkheid op na houdt, aangevuld met een natuurlijke gave voor muziek, zang, beweging en vooral spel." Deze enkele zinnen bevatten in een notedop de poëtica van Brooks huidige theaterwerk : zijn interesse in en respect voor niet-westerse culturen, zijn aanklacht tegen sociale onrechtvaardigheid, zijn humaniteit en zijn geloof in de kunst, i.c. het theater, als een uiting van dat alles.

In een recent interview verklaarde Brook dat het hedendaagse theater geen enkele behoefte heeft aan artificialiteit. Als absolute eis stelde hij de natuurlijkheid, de authenticiteit van de acteur voorop. Het theater van Brook is meer en meer een theater van de acteur geworden. Het lichaam van de acteur als drager van een onontvreemdbare eigenheid, zowel individueel als cultureel, is de uitkomst van Brooks jarenlang zoeken naar de essentie van het theater.

Woza Albert is een theater van de verbeelding, van de suggestie. De scène is zo goed als leeg op enkele attributen na : een zinken ketel, een klein houten platform, enkele doeken. De voorstelling ontstaat volledig uit de aanwezigheid en het spel van de twee zwarte acteurs : de Senegalees Mamadou Dioume en de Maliër Bakary Sangaré.

Woza Albert is het verhaal van wat er zou gebeuren indien Jezus Christus opnieuw zou terugkomen, maar dan in Zuid-Afrika

Het idee ontstond bij twee zwarte acteurs tijdens een toernee. Zij wenden zich tot Barney Simon, artistiek directeur van het Zuidafrikaanse Market Theater, en samen met hem kwam de uiteindelijke tekst tot stand.

De voorstelling is een aaneenschakeling van korte schetsen waarin de reacties getoond worden van zowel blanken als zwarten op het nieuws dat Christus in Zuid-Afrika is. Die verschillende soorten reacties zijn een dwarsdoorsnede van de sociale, economische en politieke problematiek van het intern verscheurde Zuid-Afrika.

De brutale, komische, ritmische, soms realistische, soms karikaturale speelstijl van beide akteurs is schatplichtig aan de commedia dell'arte, het politieke straattoneel en wellicht evenveel aan Afrikaanse theatervormen. *Woza Albert* is een voorstelling van een radicale eenvoud en dito helderheid.

Erwin Jans

Gezelschap : Le centre international de créations théâtrales; tekst Percy Mtwa, Mbongeni Ngema, Barney Simon; regie Peter Brook; acteurs Mamadou Dioume, Bakary Sangeré
Gezien in Salle Saint-Michel te Brussel op 12 april 1990.

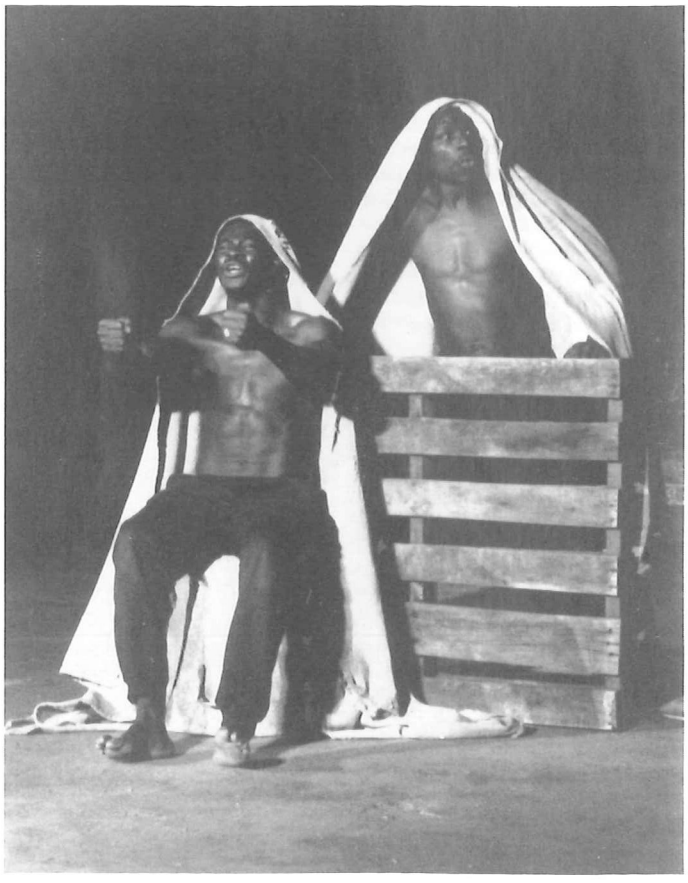

Woza Albert (Le centre international de créations théâtrales)
Foto G. Abegg

Kunstencentrum Vooruit

Gent

Emiel

Wanneer Dirk Roofthooft in 1986 aan het Brusselse Conservatorium een opvoering van Jean Cocteau's *Le Bel Indifférent* (met Katrien Meganck in de hoofdrol) ziet, geraakt hij geïnteresseerd in de thematiek van het stuk. Twee jaar later verwerkt hij dit in *Geruchten van de lift*, dat bedoeld is om opgevoerd te worden door het Reizend Volkstheater met Viviane De Muynck in de hoofdrol. Het gaat echter niet door, omdat de tekst niet goed is. Te uitleggerig. Aanvankelijk wil Roofthooft de hele zaak vergeten, maar herwerkt ze uiteindelijk tot *Emiel*. Het wordt een Vooruit-produktie, met Roofthooft zelf als regisseur. De voorstellingen vinden plaats in een ruimte van het COOP-gebouw, deel uitmakend van de Vooruit.

Auteur/regisseur Dirk Roofthooft wacht het publiek op aan de ingang en leidt hen naar de plaats waar *Emiel* zal gespeeld worden. Het is een lange ruimte, die door afwisseling van grijze en roze vloer-